

⁵ ח ועד היכן הוא כיבוד אפילו נטל כיס מלא מעות ומשליכהו לים בפניו אל יכלימהו. וכתב הרמב"ם אפילו זרק כיס של הבן לים. (ד) ור"י פירש למאי דפסקינן שאין צריך לכבדו משלו ודאי אם זורק כיס של הבן יכול למונעו אלא מיירי בכיסו של אביו ואינו יכול להכלימו כדי למנעו אף על פי שעתידי ליורשו. כתב הרמ"ה הא דבארנקי של בן מצי לאכלומיה דוקא מקמי דשדייה לים דאפשר דמימנע ולא שדי ליה אבל בתר דשדייה אסור לאכלומיה דמאי דהוה הוה והשתא כי שתיק כיבוד שאין בו חסרון כיס הוא ומיחייב בגויה ודוקא לאכלומיה (טו) אבל למיתבעיה בדינא שרי לאתבועיה:

⁶ ה [יה] כא עד היכן כיבוד אב ואם אפי' נטלו כיס של זהובים שלו והשליכו בפניו לים לא יכלימום ולא יצער בפניהם ולא יכעום כנגדם אלא יקבל גזירת הכתוב וישתוק :

הגה [י"ט] ויש אומרים דאם רוצה לזרוק מעות של בן לים דיכול למונעו י"א דהא אינו חייב לכבדו רק משל (יא) אב אבל לא משל בן (טור בשם ר"י) ואין חילוק בין לכבדו או לזערו (ת"ס ס' מ') [ב] ודוקא קודם שזרקן דאפשר דממנע ולא עביד אבל אם כבר זרקוהו אסור לאכלומיה אבל יוכל להצנעו לדינא (טור בשם הר"ם) [בא] ודוקא אם רוצה לזרוק כיסו לים דאית ביה חסרון כיס אבל אם רוצה להעביר ממנו (י) כיוח בעלמא אסור בכל ענין (ר"ן פ"ק דקדושין) י"ב בן שיש לו דין עם אביו והאב הוא תובע הבן לר"ך הבן לילך אחר אביו אע"פ שהבן הוא נחבע ודר בעיר אחרת שזהו כבוד אביו אבל האב חייב לשלם לבן הוצאות דאינו חייב לכבדו משל בן (במהרי"ק שורש נ"ח) כמו שכתבאר :

[יה] עד היכן כ' . גירסת רי"ף ורמב"ם שם

ת"ש עד ואינו מכלימו להכלימו שאנו וכי הא דרבה כו' : [י"ז] וי"א כו' . כוירסא שלינו :

⁷ כבד את ה' מאדך . בירושלמי דרש מאדך כמו מחוקך משמע שהקפיד הקב"ה על כיבוד אב ואם יותר מכבדו שבכבודו הוא אומר כבד את ה' מאדך דהיינו "מחוקך דמשמע ממה שאמך כלומר אם יש לו ממון חייב ואם לאו פטור ובכבוד אב ואם נאמר כבד את אבך ואת אמך דמשמע בין שיש לו ממון ובין שאין לו והיכא דלית ליה חייב לחזר על הפתחים לזון את אביו ואת אמך :

⁸ והא דקא אמרינן ואפילו הוא מחזר על הפתחים לא שוכבדוהו משל ויחזור הוא על הפתחים דהא ק"ל משל אב אלא כגוש מכבדו ובעל ממלאכה ומסוך כך לר"ך לחזר על הפתחים :

והיכא דדיוחא הבן והאב לית ליה כייפינן ליה לבן וסהלטו מיניה בתורת דקא ויהינן לאטרי

⁹ לכבד אב ואם דנתיב (שמות ב) . כבד את אבך ואת אמך . ואמרינן ש"ך קמא דקדושין (דף לא) איזוהי כבוד אב ואם מאבילו ומשקוהו מנעילו וסבו מכניסו ומציאותו : אם יש ממון לאביו אינו חייב להוציא משלו (א) רק להתבטל מסלאבתו בשביל כבודו. אין לאביו שום דבר ויש לו משלו חייב לזוננו. ואפילו אין לו חייב להשכיר עצמו בשבילו. בדאמרינן (ירושלמי שם) ב : גדול כבוד האמור באביו ובאמו יותר מכבוד הקב"ה. דאלו בכבוד הקב"ה כתוב כבוד הו' מהונק' אם יש לך ממון תקי : ואם אין לך פטור ואלו בכבוד אב ואם כתיב כבוד בן יש לך בין אין לך תקי : אמרו בירושלמי (אפילו הוה על הפתחים ופירית לא שיחזור על הפתחים בשביל אביו אלא היב דפרנסו משלו אפילו אם יצטרך לחזור על הפתחים אחרי בן .

וכתב¹⁰

הרמ"ה דוקא דאית ליה לבן ממונא לאיתזוני
 ביה ההוא יומא יג] אבל אי לית ליה (י) לא
 מיחייב לבטל ממלאכתו ולחזור על הפתחים:

ה [י] זה שמאכילו ומשקהו משל אב ואם אם יש לו [יא] ואם יי אין לאב ויש
 לבן (י) כופין אותו (ד) וזן אביו (ו) כפי מה שהוא יכול " ואם אין לבן ה אינו
 חייב לחזור על הפתחים להאכיל את אביו:

אבל חייב לכבדו בגופו אע"פ שמתוך כך בטל
 ממלאכתו ויצטרך לחזור על הפתחים [יד] יי ודוקא
 דאית לבן ממונת לאיתזוני ההוא יומא אבל אי
 לית ליה (ז) לא מחייב לבטל ממלאכתו ולחזור
 על הפתחים:

[יד] ודוקא כ"י . היא תמוה ובאמת דהרמ"ה פליג על הנ"ל וכמ"ש בר"י בשמו דירושלמי ס"ל כיבוד משל בן

¹² (ו) ואשר נסתפקת אם יש כח ביד האב למחות ביד בנו
 לישא אשה אשר יחפוץ בה הבן לע"ד נראה
 שאם היא אשה ההוגנת לו שאין כח ביד האב למחות ביד
 הבן¹² חדא דאפילו לענין ממון (קידושין לב, א) אודיו) ליה
 רבנן לרבי ירמיה כמאן דאמר משל האב וכן פסקו כל פוסקי
 הלכות אשר ראיתי כל שכן הכא שהוא דבר השייך בצער
 דגופא להניח האשה אשר חפץ בה ויצטרך לקחת אשה אחרת
 אשר לא תישר בעיניו כל כך.

¹³ אין זה כיבוד שאמרה תורה, וכן
 מה שאמרו יכול אמר לו אביו הטמא וכו' להביא פירות
 קאמר אבל הטמא לחנם אין צריך לומר שלא ישמע לו.

¹⁴ לפי שאין עיקר

כבוד אלא במה שיש לו בו הנאה, וכדאמרין בקדושין ולא, ט איזהו
 כבוד מאכילו ומשקהו ומלבישו ומגעילו. אבל אמר לו לעשות דבר
 שאין לו בו הנאה של כלום, אין זה כבוד שנצטווה עליה,

¹⁵ [לה] ס"ה תלמיד שרוצה ללכת למקום אחר (כב) שהוא
 בומח שיראה סימן ברכה בתלמודו לפני הרב ששם
 ואביו מוחה בו לפי שדואג שבאותה העיר העובדי כוכבים מעלילים (כג) אינו
 צריך לשמוע לאביו בזה:
 הגה [לו] וכן אם האב מוחה בנן לישא איזו אשה שיחפץ בה הבן ח"ל לשמוע אל האב (מהרי"ק שורש קס"ז):

ועס"ה זה כו' וכ"ש צערא דגופא ועוד דלא אמרו

אלא מאכילו כו' דשייך ביה אבוח

¹⁶ וע"ש ברשב"א שמשמע מדבריו שדוקא לדחות לאו ע"ש (ע"כ):

¹⁷ שם תודיע רב יחודה, לפי שזכו גוף הכיבוד כו' ואע"ג דאמרין
 בסמוך כו', מבואר מדבריהם שאין הבן חייב לעשות רצון אביו
 צמח שאין לאב שום תועלת וכ"כ הרמב"ן והרשב"א יבמות ו' והביאם
 הגר"א סי' ר"מ ס"ק ל"ו, ומיכו קשה דכא כחצו תו' ל"א צ' ד"ה
 ר"ט, צ"ש ירושלמי דרלוזה זכו כיבוד, ואם האב רוצה בתקנת בנו
 ומצטרך כשנשוא אשה שאינה לרצון האב למח יחא רשאי לנערו ואינו
 בכלל מורא, ולמה דבר זה קל מסותר דבריו בהכרעת הדעת בלבד,
 והגר"א ז"ל סיים דברשב"א משמע דדוקא לענין דחית לאו לא שחיב
 עשה של תורה, ואפשר דכונה רשב"א דמ"מ הוא חיוב דאורייתא
 שחיי רצון התורה בכיבוד אב ומוראו, אלא שתיקרא העשה הוא בכיבוד
 של מאכילו ומשקהו,